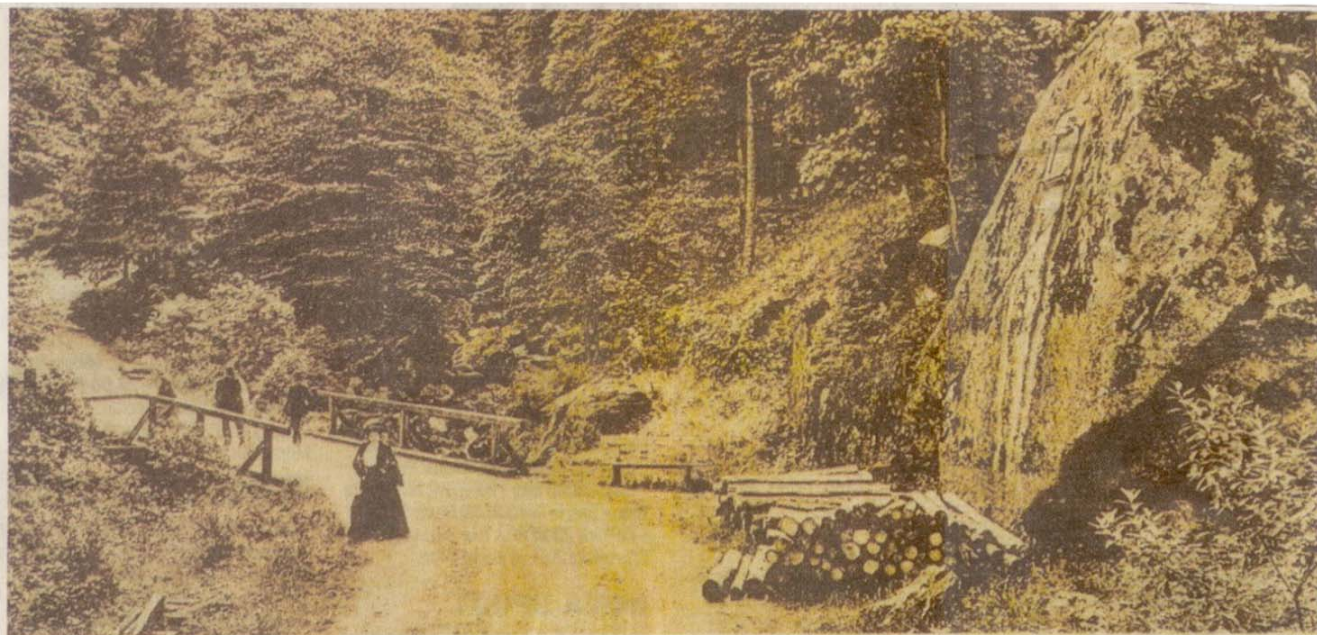

LIBERECKÝ

deník

SOBOTA 24. ZÁŘÍ

DOBOVÁ FOTOGRAFIE. O původní pamětní desku, připomínající císařovnu a choť císaře Františka Josefa I. Sissi, se zasloužila místní sekce významného turistického sdružení v roce 1899. Nesla německý text: Na památku zesnulého jejího Veličenstva císařovny Alžběty, věnuje v plné úctě odbor Oberwittigthal Německého horského spolku pro Ještědské a Jizerské hory. Donátorem pamětní desky, odlité vídeňskou firmou Winkler, byl starosta sekce horského spolku Oberwittigthal a textilní velkopřůmyslník z Luhu (dnes součást Raspenavy) Max Richter. Pamětní deska však na svém místě nevydržela dlouho. V roce 1923 byl Národním shromážděním republiky Československé přijat Zákon na ochranu republiky a deska musela být, stejně jako většina symbolů zaniklého habsburského soustátí v celém Československu, odstraněna. Údajně měla být přemístěna do parku jedné z vil průmyslníků Richterů v Raspenavě, kde je svědectvím doložena do roku 1945. Poté již o původní desce žádné zprávy nalezeny nebyly.

Císařovna Sissi se vrátila zpátky do Jizerských hor

Pokud se vydáte po zelené z Ferdinandova u Hejnic k Velkému Štolpichu, můžete se tam potkat s rakouskou císařovnou a také českou královnou Alžbětou, zvanou Sissi.

JANA ŠVECOVÁ

Hejnice – Přesněji s její podobiznou, která rakouskou císařovnu a českou královnu připomíná na pamětní desce. Slavnostně ji za přítomnosti rakouského velvyslance v ČR odhalili 10. září. Na cestu k Velkému Štolpichu se přítomná císařovna vrátila po mnoha desetiletích.

V roce 1899, rok po její tragické smrti, sem bronzový památník nainstalovali členové Německého horského spolku. Vydržela tu ale jen do roku 1923, kdy se na základě Zákona na ochranu republiky odstranilo vše, co připomínalo bývalé mocnářství.

Co měla půvabná panovnice kromě záliby v horských túrách společného s Jizerskými horami, které nikdy nenavštívila?

představitel šlechty Ferdinand Clam-Gallas císařovnu dokonce doprovázel při její cestě do Anglie,“ vysvětlil Jan Heinzl z občanského sdružení Frýdlantsko. Dalším důvodem k instalaci desky horským spolkem na konci minulého tisíciletí byla skutečnost, že císařovna pocházela z Bavorska a sama byla nadšenou turistkou.

„V oblasti Alp se rozvíjela řada horských spolků. Především jejich zásluhou se tak turistika v 19. století masivně rozšířila do střední Evropy,“ dodal Heinzl.

Návrat tradic, návrat vzpomínek

„Obnovu pamětní desky císařovny Alžběty vnímáme jako navrácení významného kulturního prvku do krajiny Ji-

Perličky ze života slavné Sissi

Alžběta Amálie Evženie Bavorská, po sňatku s Františkem Josefem rakouská císařovna, maďarská a česká královna.

Ve své době byla považována za nejkrásnější panovnici Evropy.

Alžběta byla po celý život posedlá svým vzhledem, za svoji největší pýchu považovala své krásné vlasy, které později dosahovaly až na zem.

Byla proslulá svou neuvěřitelnou štíhlostí. Podle odborní-

ků ale vykazovala známky mentální anorexie, při výšce 172 cm se její váha pohybovala mezi 44 - 48 kg. Váhu si kontrolovala 3x denně.

Byla vášnivou sportovkyní, výtečnou plavkyní, jezdčyní a ráda a za každého počasí podnikala dlouhé a náročné pěší túry.

Císařovna se postupem let stávala stále více podivínskou, byla věčně na cestách a po tragické smrti syna Rudolfa, který se jako dospělý zastřelil, se stáhla do ústraní a neoblékala jiné než černé šaty. Poslední roky života strávila často také v Řecku, kde si na ostrově Korfu nechala vybudovat zámek Achilleion.

Její v té době nepřilíhš šťastný život ukončil roku 1898 italský anarchista Luigi Lucheni, který ji probodl pilníkem, když byla na cestě do ženevského přístavu. Tak předčasně skončila nejen tato zahraniční cesta, ale i její složitý život. Atentátník chtěl údajně původně zabít prince z Orléans, nakonec si vybral za oběť císařovnu. Bylo jí 61 let.

INSTALACE PAMĚTNÍ DESKY nad Ferdinandovem v Jizerských horách se stala malou slavností. Foto: Jiří Hušek

„Císařovna Alžběta byla jako choť císaře Františka Josefa I. nejen nejvyšší představitelkou Rakousko-Uherské říše, ale také českou královnou. Lidé dříve cítili určitou úctu k panovnickému rodu. To je jeden z důvodů. Tím druhým je fakt, že Liberecko a Frýdlantsko, kam Jizerské hory spadají, patřilo pod panství Clam-Gallasů. Rodu, který byl na rakouském dvoře velmi dobře etablován. Tehdejší

zizerských hor, který má také rozměr historický a zajisté přispěje ke zvýšení atraktivit Jizerských hor a Frýdlantska pro turistický ruch,“ dodává Jan Heinzl z občanského sdružení Frýdlantsko. Právě to přišlo už v roce 2008 s nápadem obnovit pamětní desku. Spojilo se s Lesy ČR a jabloneckou Galerií My, aby získalo nejen finanční prostředky k celému projektu, ale také historické údaje o desce, kte-

rá do roku 1945 zdobila park jedné z vil průmyslníků Richterů v Raspenavě (ti mimochodem její odlití financovali). Po válce ale deska nenávratně zmizela a její podoba se dochovala už jen na fotografiích.

„V roce 2009 se podařilo získat povolení k pořízení otisku pamětní desky císařovny Alžběty v bavorských státních lázních Bad Kissingen. Ten následně posloužil jako podklad pro vytvoření obnovené pamětní desky v Jizerských horách,“ připomněl Heinzl.

První vlašťovka v Jizerkách

„S občanským sdružením Frýdlantsko je zatím pamětní deska císařovně Sissi první vlašťovkou naší vzájemné spolupráce. Deska měla být odhalena už loni, ale povodně nás donutily ke změně termínu,“ vysvětlil zástupce Lesní správy Lesů ČR Frýdlant Otto Kučera.

„S nejrůznějšími spolky a sdruženími spolupracujeme na zvelebování Jizerských

hor už delší dobu, pomníků už tak máme na svém kontě celou řadu – například se spolkem Patron, jehož náplní je právě obnova pomníčků v Jizerkách, jsme spolupracovali na obnově Neumannova pomníku na Hartě a Köhlerova pomníku. Ve spolupráci se Svazem letců zas byla postavena Mohyla letců na Smědavské hoře,“ dodal Kučera.

Obnova pomníku u Velkého Štolpichu přišla na 135 tisíc korun. Téměř polovinou částky přispěly Lesy ČR. Dále se na obnově finančně podílela Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko a také soukromí dárci – Franz Neumann a manželé Hanikovi.

Podobných pomníků bylo do vzniku samostatného Československa v Jizerských horách více. Později je postupně nahrazovaly pomníčky, připomínající tragické události, které se přihodily obyčejným lidem – lesníkům, četníkům, ale třeba i pytlákům, a které si dodnes připomínáme díky slavné knize Miloslava Nevrlého.